

Гуцал І. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Омельченко Г. В., асистент

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ЧАРТЕРУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА

Договір чартеру, в умовах сьогодення, є одним із основних транспортних договорів. Цей договір використовується як для морських, так і для повітряних перевезень. Метою складання такого договору є регулювання внутрішньодержавних та міжнародних транспортних сполучень.

За даним договором, відповідно до ст. 912 Цивільного кодексу України, одна сторона (фрахтівник) зобов'язується надати другій стороні (фрахтувальникові) за плату всю або частину місткості в одному чи кількох транспортних засобах на один або кілька рейсів для перевезення вантажу, пасажирів, багажу, пошти або з іншою метою, якщо це не суперечить закону та іншим нормативно-правовим актам [1].

Як вже зазначалося, сторонами договору чартеру (фрахтування) є фрахтувальник та фрахівник. Фрахтівником визначається володілець транспортного судна, тобто його власник або особа, якій транспортний засіб належить на інших правових підставах. Фрахтувальником визначено фізичну чи юридичну особу, яка зацікавлена в перевезенні великих партій вантажів або групи пасажирів за маршрутом, передбаченим договором чартеру, що, зазвичай, не співпадає із встановленими напрямками перевезення. Крім цього, фрахтувальником може бути відправник або одержувач вантажу.

Відносини, які виникають між фрахівником і фрахтувальником визначаються чартером, а між перевізником (фрахтівником) та одержувачем – коносаментом, за умови, що в ньому відсутні застереження з посиланням на чартер.

Відповідно до договору чартеру, фрахтувальник несе відповідальність за збитки, викликані рятунням, пошкодженням або загибеллю судна, якщо доказано, що збитки сталися за його вини. У випадку загибелі судна фрахт підлягає сплаті по день загибелі судна, а якщо цей день неможливо встановити, то по день отримання останньої звістки про нього.

За договором повітряного чартеру судно може фрахтуватися як для власних потреб фрахтувальника (договір індивідуального

чартеру), так і для перевезення інших осіб (договір групового чартеру). Для чартерного перевезення фрахтувальник може зафрахтувати місткість літака повністю, або частково. В останньому випадку договір іменується «блок-чартером», оскільки за ним фрахтується лише блок місць [2].

Беручи до уваги те, що за договором чартеру можуть здійснюватися, як вантажні, так і пасажирські повітряні перевезення, слід зауважити, що частка пасажирських чартерних перевезень на повітряному транспорті значно переважає над часткою вантажних перевезень. Вантажні чартери, як правило, використовуються у випадках, коли попит на перевезення не можна задовольнити за допомогою регулярних рейсів.

Однією із особливостей договору чартеру є визначення сфери його застосування. Чартер застосовується при нерегулярному перевезенні для оформлення перевезення масових вантажів, таких, як нафти, вугілля, руди, що заповнюють, якщо не все судно, то більшу його частину [3].

За своїми юридичними ознаками, договір повітряного чартерного перевезення завжди є двостороннім, консенсуальним та відплатним. Він завжди укладається в письмовій формі шляхом складання єдиного документа, який підписується сторонами договору або їх уповноваженими представниками. Повітряним кодексом України не закріплені будь-які норми щодо порядку укладання договору повітряного чартеру.

Отже, сьогодні договір чартеру, або фрахтування, широко використовується у сфері повітряних перевезень. Такий договір застосовують при неперіодичних вантажних або пасажирських перевезеннях морським і повітряним транспортом переважно в міжнародному сполученні. Повітряні та морські чартери мають як спільні риси, так і свою специфіку, обумовлену відмінністю договірної практики, способом перевезень, об'єктами перевезень, порядком укладання договорів тощо, тому детальне регулювання чартерних перевезень здійснюється відповідними транспортними кодексами та правилами перевезень, що затверджуються відповідно до них.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 24. – Ст. 356.
2. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання / за заг. ред. Бичкової С. С. – К.: КНТ, 2008. – 2-е вид. – 498 с.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 16. – Ст. 199.